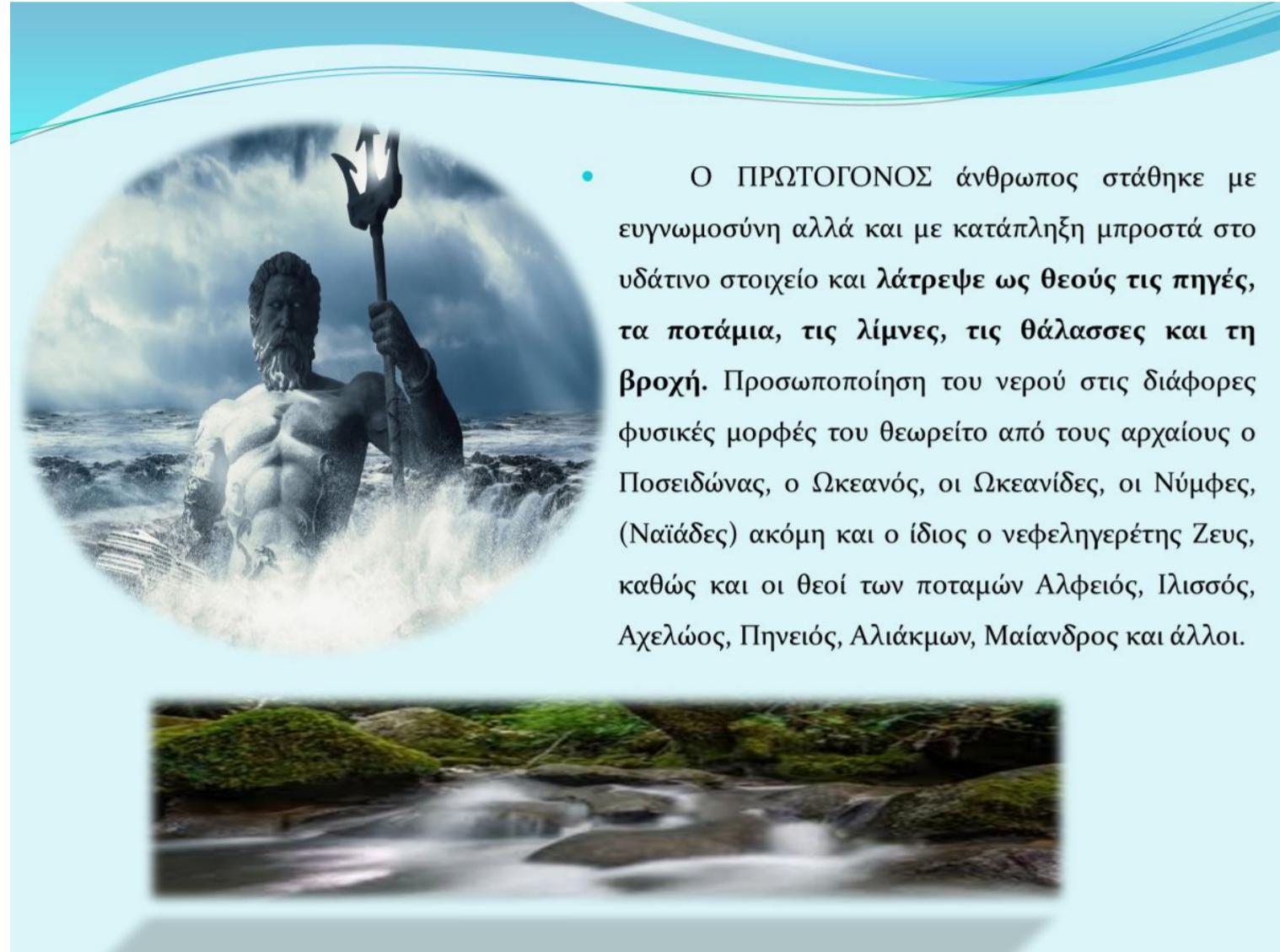

"ΤΟ ΝΕΡΟ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΟΓΓΟΤΕΧΝΙΑ Α ΜΕΡΟΣ"

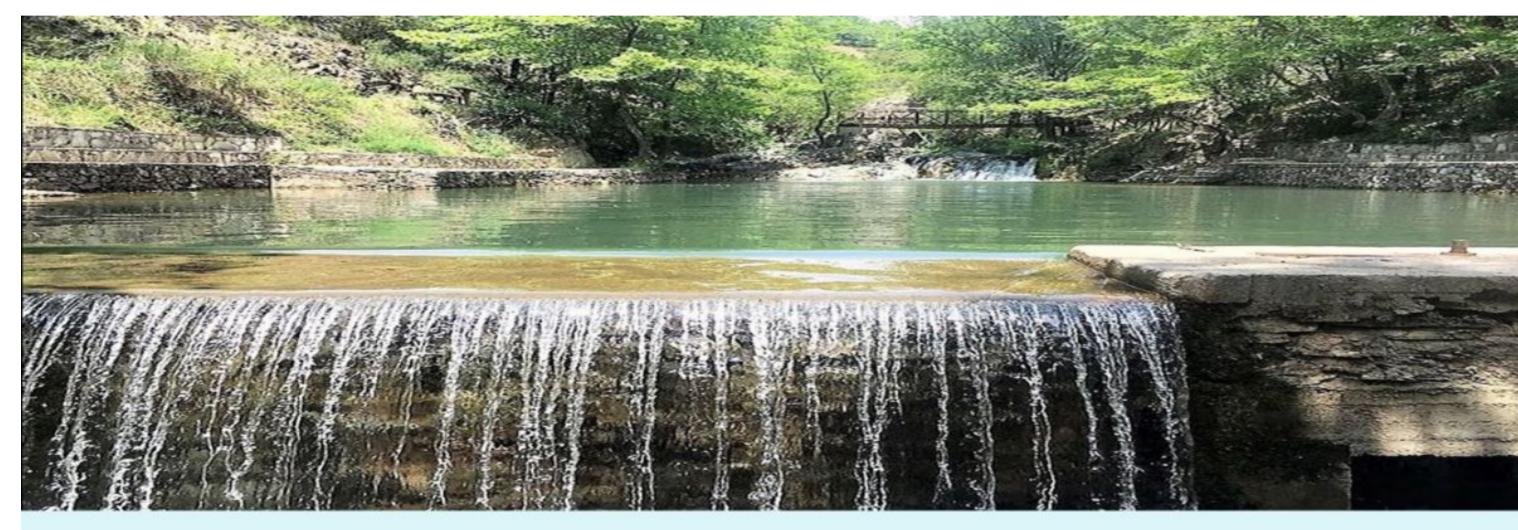
ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΡΙΟΥ

- Ο Αριστοτέλης, όριζε τις παροιμίες ως «παλαιάς εισί φιλοσοφίας εγκαταλείμματα περισωθέντα δια συντομίας και δεξιότητα», θέτοντας το βασικό χαρακτηριστικό τους, τη μεταφορά (Σκαρτσής, 1997: 16)
  - **Ετυμολογία:** Σύμφωνα με τον Ησύχιο τον Αλεξανδρινό (5ος αι. μ.Χ) συντίθεται από τις λέξεις **παρά** και **οίμος**, που σημαίνει δρόμος, δηλαδή δεν ακολουθεί την πεπατημένη, είναι παροίμος, είναι μια φράση που βασίζεται στη μεταφορά. Οι παροιμίες είναι φράσεις βραχύλογες, με συμπυκνωμένο νόημα, ηχητικά αρμονικό, συχνά σε ποιητικό-ρυθμικό δίστιχο και αποτελούν κωδικοποιημένο προϊόν του προφορικού λόγου (Δήμου, 2014: 8).
  - Για να έχουμε μια παροιμία, είναι απαραίτητο να συντρέχουν δύο προϋποθέσεις: Συγκεκριμένα το νόημά της να αποδίδεται με μια εικόνα και στη συνέχεια το περιεχόμενο της εικόνας να μεταφέρεται από αυτό στο οποίο φαίνεται ότι κυριολεκτεί, σε κάτι άλλο (Μερακλής, 1998: 10).

Θεοί της Θάλασσας

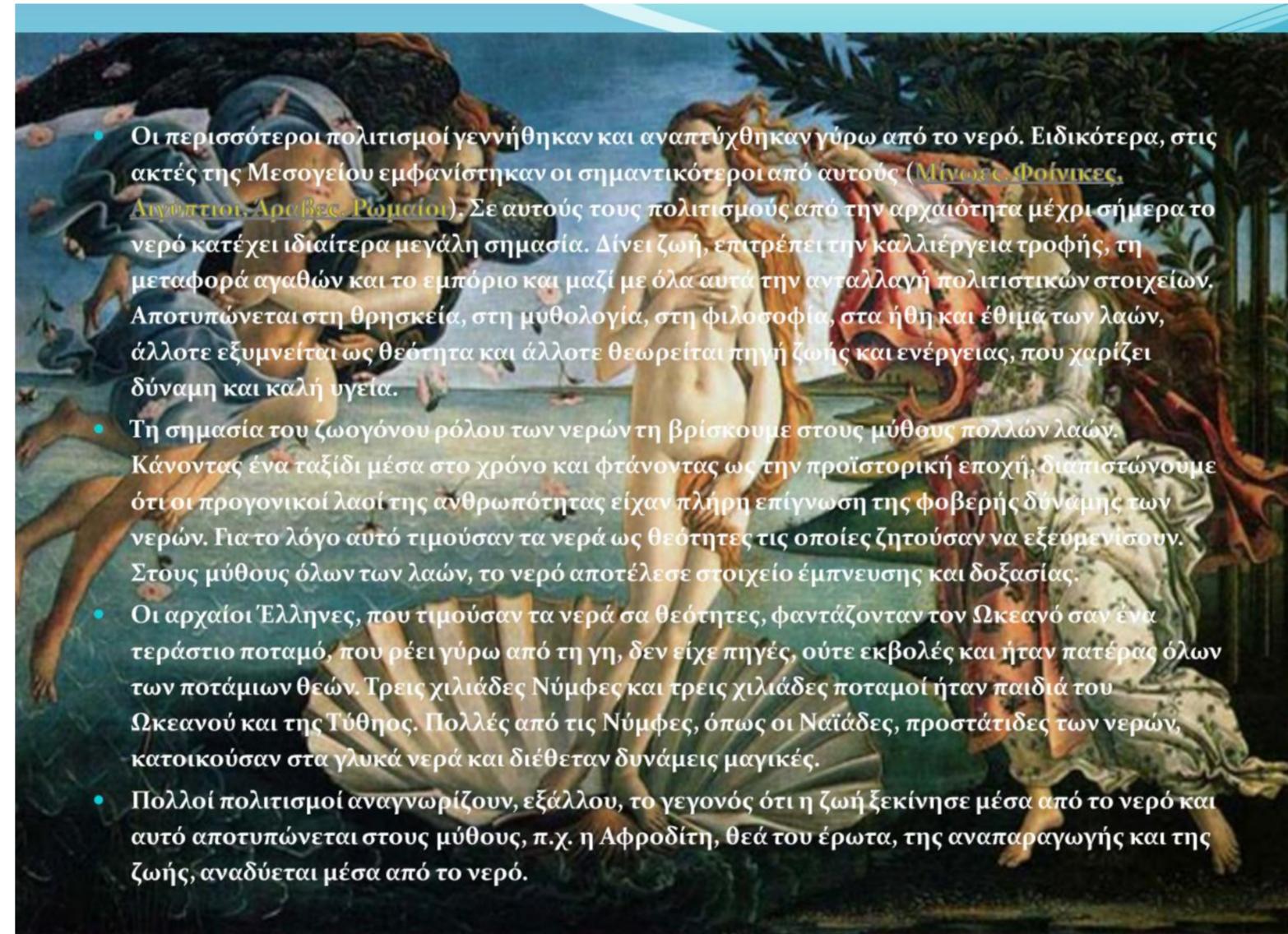
- Οι θαλασσοπόροι Έλληνες επιστρέφοντας στον ελλαδικό χώρο, ένιωθαν την ακαταμάχητη γοητεία της θάλασσας και ήταν φυσικό να δημιουργήσουν σημαντικούς μύθους για τη θάλασσα. Ένας από αυτούς τους μύθους ήταν ο μύθος του Νηρέα, που ζούσε σε ένα λαμπερό ανάκτορο, που βρισκόταν στο βάθος των υδάτων και αντιπροσώπευε την αγαθή θάλασσα που δεν εξαπατά και δε φοβίζει τον άνθρωπο. Άλλη θαλάσσια θεότητα, ο Πρωτέας, εκπροσωπεί την αστάθεια της θάλασσας, αλλά επειδή γνωρίζει τη μαντική τέχνη καθοδηγεί τους ναυτικούς. Η θεότητα Ίριδα παρουσιάζεται μετά τη θύελλα για να καθησυχάζει τους ανθρώπους.
Σημαντικός θεός και ο Γλαύκος, ο οποίος εκπροσωπεί τη θαλάσσια ζωή και η παράδοση λέει πως πρώτα ήταν ένας φτωχός ψαράς.
  - Ωστόσο, η σημαντικότερη θεότητα των νερών ήταν ο Ποσειδώνας. Ήταν ο θεός των πηγών, που είχε στην κυριαρχία του και τις λίμνες. Σύμφωνα με το θρύλο σίνη την κατοικία του στον Αλφειό ποταμό

- **Ποτάμιοι θεοί**
  - Στα ομηρικά έπη, ο Ωκεανός παρουσιάζεται ως στοιχείο αρχέγονο του κόσμου, ως η αρχή του ρευστού στοιχείου με τις διάφορες μορφές του, που η φαντασία των ανθρώπων τον έβλεπε ως έναν απέραντο ποταμό, που περιβάλλει τη γη και καθόλου δεν ταυτίζεται με τη θάλασσα.
  - Στον ελλαδικό χώρο, όλοι σχεδόν οι ποταμοί θεοποιήθηκαν από τους ανθρώπους. Ο Ιναχος, ο Ασωπός, ο Κηφισός, ο Πηνειός, ο Αλφειός, ο Ιλισός, ενώ ο μεγαλύτερος ποτάμιος θεός ήταν ο Αχελώος.
  - Ο Ποσειδώνας λατρευόταν στη Βοιωτία, μια περιοχή πλούσια σε νερά, στην οποία βρισκόταν και η λίμνη της Κωπαΐδας. Η ένωση των νερών και της γης, από την οποία γεννιούνται οι καρποί, που τρέφουν το ανθρώπινο είδος, εκφράζονται στη μυθολογική γλώσσα με την ερωτική σχέση του Ποσειδώνα και των νυμφών.
  - Άλλα ο θεός των νερών έχει και την άλλη όψη, την άγρια, που πρέπει να εξευμενιστεί. Οι Τρώες για να τιμήσουν το δικό τους θεό-ποταμό το Σκάμανδρο έριχναν ζωντανούς ίππους στα κύματα. Το ίδιο έκαναν και οι κάτοικοι της **Αγρολίδας**, που τα έριγγαν σε ένα βάραθρο νευάτο νερό, ως προσφορά προς τον Απόλλωνα.

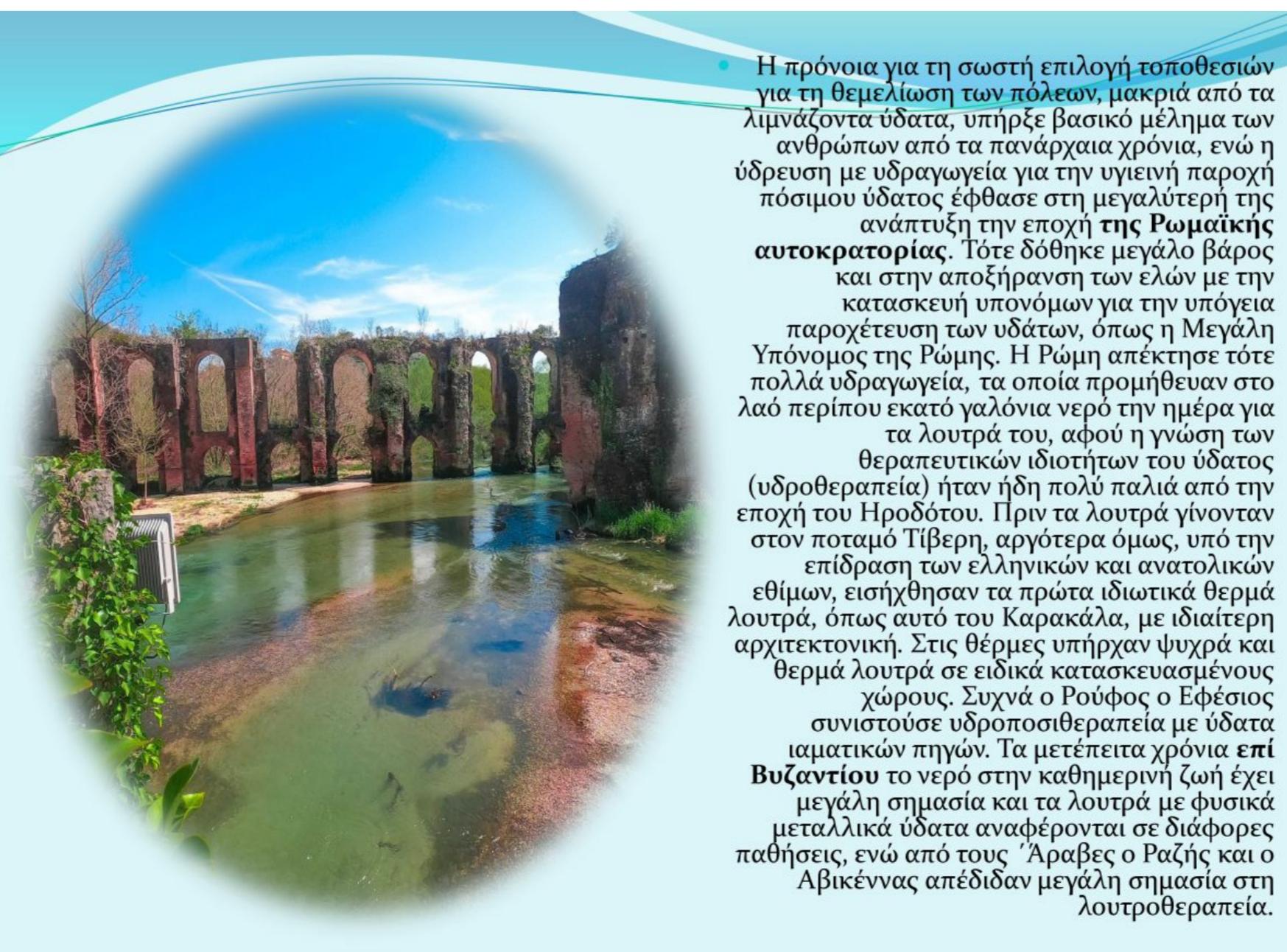

- Το νερό έχει θεμελιώδη σημασία για καθετί στον κόσμο. Είναι αδύνατο να υπάρξει ζωή χωρίς νερό. Περίπου 71% της επιφάνειας της γης καλύπτεται από νερό αλλά και το ανθρώπινο σώμα αποτελείται κατά 70% από νερό. Το νερό είναι, λοιπόν, προϋπόθεση της ζωής και κατανοούμε έτσι πολύ εύκολα γιατί οι πρώιμοι προηγμένοι πολιτισμοί δημιουργήθηκαν κοντά στο νερό: ο **αιγυπτιακός** στο Νείλο, ο **βαβυλωνιακός** στον Ευφράτη και τον Τίγρη, ο **ινδικός** στον Ινδό ποταμό. Η ανάπτυξη όλων των πολιτισμών προσδιορίστηκε σημαντικά από τη σχέση τους με το νερό (Ball, 2000).
  - Το νερό έχει χαρακτηριστεί από τον Böhme, σημαντικό ιστορικό του πολιτισμού του νερού (1988), ως το απόλυτο φαινόμενο, αφού κάθε διάσταση του ανθρώπου – η ιστορία, η πολιτιστική και πνευματική δημιουργία, η οικολογία, όπως επίσης το σώμα και η ψυχή του – καθορίζεται από το νερό. Σε τελευταία ανάλυση, το νερό δεν απασχολεί μόνο τους φυσικούς επιστήμονες και τους οικολόγους, αλλά και τους θεολόγους, τους φιλολόγους, τους ψυχαναλυτές και τους ιστορικούς της τέχνης, και βρίσκεται στο επίκεντρο κάθε είδους έρευνας. Το νερό έχει υπάρξει πολύ αγαπητό θέμα και στους καλλιτέχνες κάθε λογής.
  - Διαποτιζόμαστε από τις εμπειρίες τις οποίες έχουμε αποκτήσει σε σχέση με το νερό στη διάρκεια των αιώνων και παράλληλα η θρησκεία και οι τέχνες επινοούν αντίστοιχες εικόνες. Το νερό τρέφει την ανθρώπινη φαντασία και δημιουργικότητα (Fürst, 2004).

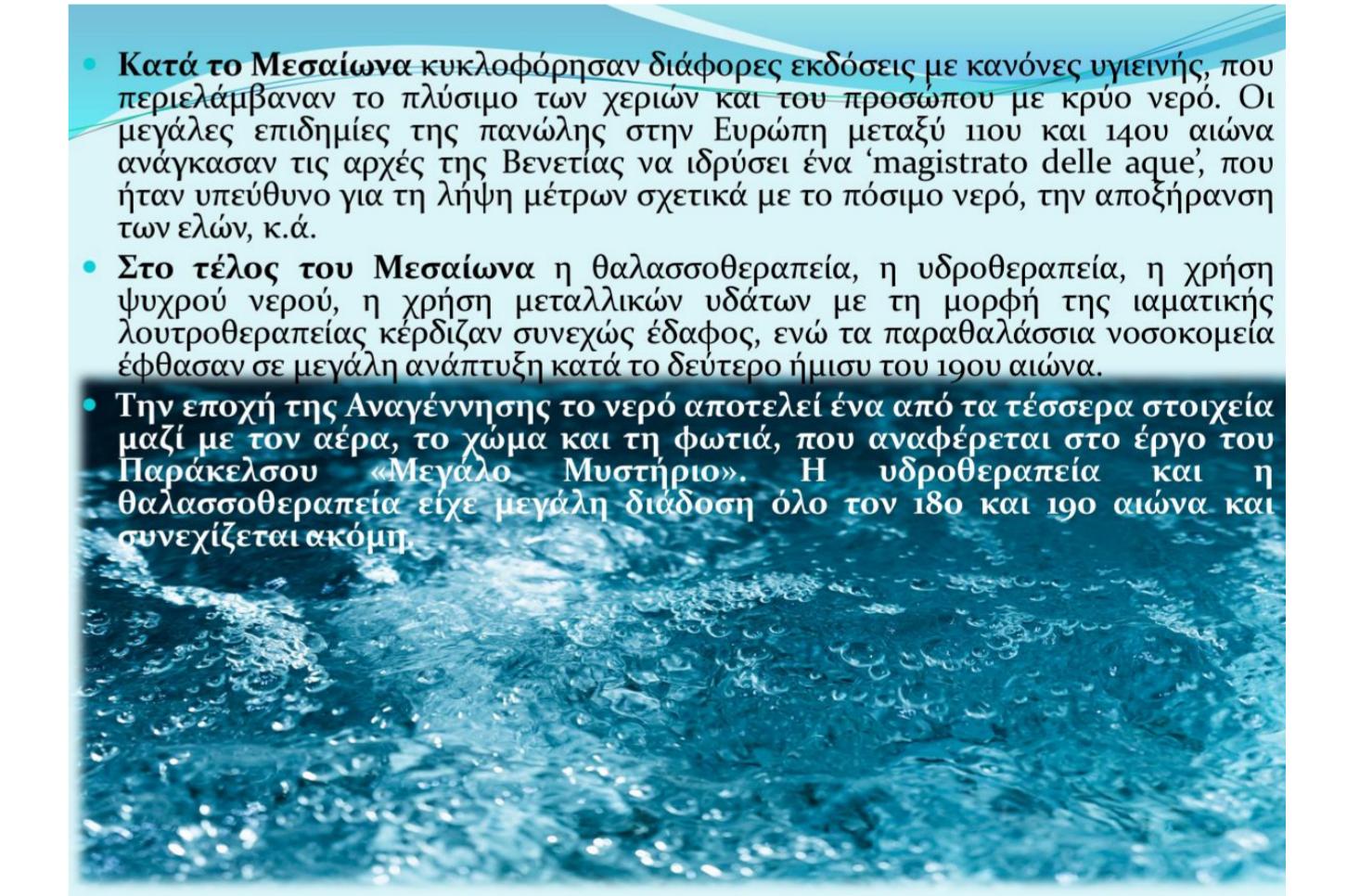
- Στην Ιπποκρατική θεραπευτική ο Ιπποκράτης, εκτός των άλλων, εξετάζει στο βιβλίου του «περί αέρων, υδάτων και τόπων» τις επιδράσεις του νερού στον οργανισμό και τις βλαβερές επιδράσεις στην υγεία των στάσιμων νερών των βάλτων. Γνώριζε ακόμη τα πλεονεκτήματα του καθαρού ή του βρασμένου νερού στη θεραπεία των πληγών και απέδιδε μεγάλη θεραπευτική αξία στα θαλάσσια λουτρά.

- Ο Θαλής ο Μιλήσιος (624-546 π.Χ.) θεώρησε το νερό ως πρωταρχικό, αρχέγονο, στοιχείο και συμπέρανε πως όλα τα πράγματα προέρχονται από αυτό, που αποτελεί μια ουσία απέθαντη.

- Η πρόνοια για τη σωστή επιλογή τοποθεσιών για τη θεμελίωση των πόλεων, μακριά από τα λιμνάζοντα υδάτα, υπήρξε βασικό μέλημα των ανθρώπων από τα πανάρχαια χρόνια, ενώ η ύδρευση με υδραγωγεία για την υγιεινή παροχή πόσιμου ύδατος έφθασε στη μεγαλύτερή της ανάπτυξη την εποχή **της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας**. Τότε δόθηκε μεγάλο βάρος και στην αποξήρανση των ελών με την κατασκευή υπονόμων για την υπόγεια παροχέτευση των υδάτων, όπως η Μεγάλη Υπόνομος της Ρώμης. Η Ρώμη απέκτησε τότε πολλά υδραγωγεία, τα οποία προμήθευαν στο λαό περίπου εκατό γαλόνια νερό την ημέρα για τα λουτρά του, αφού η γνώση των θεραπευτικών ιδιοτήτων του ύδατος (υδροθεραπεία) ήταν ήδη πολύ παλιά από την εποχή του Ηροδότου. Πριν τα λουτρά γίνονταν στον ποταμό Τίβερη, αργότερα όμως, υπό την επίδραση των ελληνικών και ανατολικών εθίμων, εισήχθησαν τα πρώτα ιδιωτικά θερμά λουτρά, όπως αυτό του Καρακάλα, με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική. Στις θέρμες υπήρχαν ψυχρά και θερμά λουτρά σε ειδικά κατασκευασμένους χώρους. Συχνά ο Ρούφος ο Εφέσιος συνιστούσε υδροποσιθεραπεία με ύδατα ιαματικών πηγών. Τα μετέπειτα χρόνια **επί Βυζαντίου** το νερό στην καθημερινή ζωή έχει μεγάλη σημασία και τα λουτρά με φυσικά μεταλλικά ύδατα αναφέρονται σε διάφορες παθήσεις, ενώ από τους Ἀραβίες ο Ραζής και ο Αβικέννας απέδιδαν μεγάλη σημασία στη

- Δε δίνει τα' αγγέλου του νερό.
  - Έχασε τα νερά του.
  - Έκανε μια τρύπα στο νερό.
  - Μπήκε το νερό στ' αυλάκι.
  - Κουβαλάει το νερό με το κόσκινο.
  - Σέρει το μάθημα νεράκι.
  - Αν βρέξει ο Μάρτης δυο νερά και ο Απρίλιος άλλο ένα, χαρά σε εκείνο το γεωργό που έχει πολλά σπαρμένα.
  - Σ' ένα ποτήρι νερό χαίρονται.
  - Έκανε μια τρύπα στο νερό.
  - Εκεί που βρέχει φαίνεται, εκεί που χιονίζει ασπρίζει
  - Ήλιον ήλιον και νερά, να παχύνουν τα μωρά.
  - Λόγια και νερό ας τα πάρει ο ποταμός.
  - Το νερό κοιμάται και ο τόκος τρέχει.
  - Διφάσει η αυλή του για νερό κι αυτός αλλού ποτίζει.
  - Το αίμα νερό δε γίνεται και αν γίνεται δεν πίνεται.
  - Τον έφερε στα νερά του.
  - Άνοιξε μια τρύπα στο νερό.
  - Είκαν το νερό νεράκι.
  - Σταγόνα σταγόνα γεμίζει η κολύμπα.
  - Σταλαγματιά σταλαγματιά γεμίζει η στάμνα η πλατιά.
  - Μπήκε το νερό στο αυλάκι.
  - Βάζω νερό στο κρασί μου.
  - Ο βρεγμένος τη βροχή δεν τη φοβάται
  - Πίνει η κότα το νερό μα κοιτάει και το Θεό.
  - Έβαλε το νερό στο τουλούμι
  - Η γλώσσα μας τρέχει σαν το νερό.
  - Βρέχει χιονίζει τα μάρμαρα ποτίζει και ο γάτος μαγειρεύει και η μύγα μαντατέφκει στο δάσκαλο το ψεύτη.
  - Βροχή και βροχή κάνουν ποταμάκι, ποταμάκι και ακόμα μια βροχή κάνουν μεγάλο ποταμό. Ποταμό και μετά βροχή κάνει θάλασσα, θάλασσα και ακόμα μια βροχή κάνει ωκεανό.
  - Έγιναν νερό κι αλάτι.
  - Τον έφερε στα νερά του.
  - Έβαλε το νερό στ' αυλάκι.
  - Κουβαλάει νερό με το κόσκινο
  - Όταν πιάνεις με κολάτζι κάμνεις του νερού αυλάτζι.
  - Πολλές φορές πάει η στάμνα για νερό, μα κάποτε σκάζει.
  - Το νερό με τη φωτιά δεν συμπεθεριάζουν.

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΕΛ ΡΙΟΥ 30/03/2024

- ΜΑΥΡΑΚΗ ΒΙΚΕΝΤΙΑ- ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΚΗ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ, ΡΙΚΑ ΕΡΣΗ, ΣΤΑΜΑΤΗ ΜΑΡΙΑ –ΑΣΠΑΣΙΑ, ΣΤΑΣΙΝΟΥ ΣΟΦΙΑ, ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΓΛΥΚΕΡΙΑ, ΤΣΑΜΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΦΙΛΛΙΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ – ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ ΧΑΛΙΩΤΗ ΝΙΚΟΛΙΤΣΑ, ΧΑΡΙΤΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Υπεύθυνοι καθηγητές:
Αλέξανδρος Κάλας, Τσανίκης Νικόλαος